

SVEA HOVRÄTT

Ink 2015-04-30

Målnr 3173-15
Aktbilaga 3

SVEA HOVRÄTT
060103

INKOM: 2015-04-30
MÅLNR: M 3173-15
AKTBIL: 3

Svea hovrätt
Mark- och miljööverdomstolen

Utveckling av överklagande

Klagande: Södra Cell AB, org. nr. 556072-7348

Saken: Tillstånd för Södra Cell AB:s anläggning i Mörrum, Karlshamns kommun; nu fråga om fastställande av slutliga villkor.

Överklagad dom: Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-03-12 i mål M 712-07

I egenskap av ombud för Södra Cell AB (Bolaget) får jag härmed utveckla överklagandet enligt följande.

1 Yrkanden

Bolaget yrkar att mark- och miljööverdomstolen med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver villkor 24.

Bolaget yrkar att villkor 25 ändras så att det får följande lydelse:

Bolaget ska fortlöpande och systematiskt arbeta med energieffektivisering av verksamheten. Bolaget ska senast 2017-03-31 till tillsynsmyndigheten redovisa en handlingsplan för det fortsatta arbetet med energieffektivisering. Av planen ska framgå vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra och kostnaderna och energibesparingen för dessa i form av kostnadsnyttoanalyser samt vilka åtgärder som Bolaget kommer att vidta. Motivering ska lämnas till varför övriga redovisade åtgärder enligt 2 kap. 7 § miljöbalken bedöms orimliga att vidta.

Beslutade åtgärder ska så långt som möjligt vara tidssatta. Planen ska därefter uppdateras minst vart fjärde år och då på nytt inges till tillsynsmyndigheten.

Bolaget har därutöver en skyldighet att i den årliga miljörapporten redovisa arbetet som genomförts under året med syfte att minska verksamhetens förbrukning av råvaror och energi, se vidare 4 § p. 18 i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:9) om miljörapport.

2 Grunder

Mark- och miljödomstolen har inte gjort en avvägning jämlikt 2 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken och har utgått från ett felaktigt antagande om att det fordras en ny eller ombyggd industning för att producera mer än 460 000 ton massa per år.

Det är orimligt att kräva att Bolaget ska ta i drift en ny industningsanläggning jämlikt 2 kap. 7 § miljöbalken och det främjar inte en hållbar utveckling enligt 1 kap. 1 § miljöbalken. Kravet är orimligt med hänsyn till investeringens storlek (ca 600 Mkr), karaktär och de ekonomiska prioriteringar som det tvingar Bolaget att göra. Det är vidare orimligt att ställa så omfattande krav med hänsyn till de ekonomiska och miljömässiga osäkerheter som föreligger. Bedömningsunderlaget bygger på antaganden som är osäkra och som ligger utanför Bolagets rådighet och kontroll, där miljönyttan inte ska uppnås i Bolagets verksamhet utan i andras verksamheter.

Att kräva att industningen ska följa den energiprestanda som framgick av prövotidsredovisningen hotar att suboptimera den totala energibalansen på anläggningen så att sluteffekten blir en högre energiförbrukning. En eventuell framtida ny industningsanläggning måste kunna anpassas till de förutsättningar som är rådande vid tidpunkten för inköpet av densamma.

Absoluta begränsningsvärden för värmeförbrukning riskerar att negativt påverka Bolagets flexibilitet och anpassningsförmåga till marknaden bl.a. genom att styra valet av produktmix mellan pappers- och dissolvingmassa som Bolaget enligt sitt tillstånd har möjlighet till. Att motverka produktion av större andel dissolvingmassa kan inte anses som en positiv effekt med avseende på miljönytta.

Absoluta begränsningsvärden riskerar också att försvåra eller förhindra den utveckling av biprodukter som redan idag ryms inom gällande tillstånd och därmed även försvåra en önskvärd utveckling från massabruk till bioraffinaderi. Samtliga processer som bidrar till ökad värmeförbrukning utan att öka antalet ton producerad massa försvåras av absoluta begränsningsvärden för värmeförbrukning vilket skulle kunna innebära stopp för förädling eller

framtagande av flertalet möjliga biobränslen eller andra förnyelsebara produkter som rymms inom gällande tillstånd. Inte heller detta kan anses vara i linje med 1 kap. 1 § miljöbalken.

De rättsliga grunderna för överklagandet utvecklas i avsnitt 4 och 5.

3 Bakgrund

3.1 Befintlig verksamhet och nu relevanta frågor gällande tillståndsprövning

Bolaget producerar pappers- och dissolvingmassa vid fabriken i Mörrum, som ligger 1 mil väster om Karlshamn. Verksamheten bedrivs sedan 1962 och har 335 anställda.

Verksamheten har tillståndsprövats vid flera tillfällen enligt miljöskyddslagen och år 1995 meddelades tillstånd att öka produktionen till 460 000 ton massa per år. Bolaget meddelades därefter år 2008 ett nytt tillstånd enligt miljöbalken för den befintliga tidigare tillståndsgivna verksamheten om 460 000 ton massa per år med rätt att öka denna produktion till 560 000 ton massa per år samt att utvinna lignin ur svartluten genom s.k. LignoBoost-teknik (mark- och miljödomstolens dom 2008-12-19 i mål M 712-07). I domen förordnade domstolen att det tidigare tillståndsbeslutet skulle ersättas av det nya tillståndet.

I mark- och miljödomstolens dom 2008-12-19 förordnades vidare att Bolaget under en provotid skulle utreda investerings- och driftskostnader, ökade/minskade intäkter samt påverkan på utsläppen till luft för följande.

- Möjligheten att minska värmeförbrukningen till 3 700 resp. 3 400 kWh/ton massa
- Energibesparande åtgärder i massatorkningen
- Möjligheten att höja torrhalten på tunnluten från massafabriken
- Möjligheten att bygga om indunstningen
- Ökad torrhalt på tjockluten
- Ökad torrhalt på bark.

Verksamheten har sedan ändrats efter det att mark- och miljödomstolen, genom deldom 2011-11-03, gav tillstånd till ändring av verksamheten så att produktion av dissolvingmassa kunde ske inom tillståndsgiven produktionsram, vilket i sig får betydelse för anläggningens utformning och drift.

Bolaget redovisade provotidsutredningen till mark- och miljödomstolen den 19 december 2012. Bolaget yrkade i samband med detta att provotiden skulle avslutas och inga ytterligare villkor skulle föreskrivas.

I en deldom 2013-10-25 avgjorde mark- och miljödomstolen delvis den uppskjutna frågan genom att föreskriva villkor i enlighet med vilket Bolaget senast två år efter att produktionen överstigit 460 000 ton massa under ett kalenderår, dock senast fem år efter att domen vunnit laga kraft, skulle ta i drift en ny industningsanläggning. Mark- och miljödomstolen sköt upp frågan om slutligt villkor för värmeförbrukningen under ytterligare en prøvotid. Bolaget överklagade deldomen och mark- och miljööverdomstolen undanröjde deldomen 2014-05-08, då prøvotidsutredningen innehållit en felaktig beräkning av den värmebesparing som en ny industningsanläggning skulle medföra, och återförvisade målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

2014-07-18 förelade mark- och miljödomstolen Bolaget att komplettera och revidera prøvotidsutredningen. Slutsatser och underlag skulle kvalitetsgranskas av oberoende teknisk expertis. Bolaget redovisade den kompletterade, reviderade och kvalitetsgranskade prøvotidsutredningen till mark- och miljödomstolen 2014-11-05. Bolaget yrkade i samband med detta återigen att prøvotiden skulle avslutas och inga ytterligare villkor skulle föreskrivas.

Mark- och miljödomstolen meddelade den nu överklagade domen 2015-03-12.

I anläggningen finns två produktionslinjer där det idag produceras långfibrig pappersmassa från barrved vid en produktionslinje och kortfibrig dissolvingmassa från lövved vid den andra. Den nuvarande produktionskapaciteten, med en produktmix av ca en tredjedel dissolvingmassa och ca två tredjedelar pappersmassa, ligger på ca 380 000 ton massa per år. Produktion av dissolvingmassa är ca 20 % mer energikrävande per ton massa jämfört med produktion av pappersmassa, enligt erfarenhet från de drygt två år Bolaget haft kontinuerlig produktion av dissolvingmassa.

Bolaget har ett miljöledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001 och ett energiledningssystem som är certifierat enligt ISO 50001. Bolaget deltog även i programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE) som syftade till att bidra till ökad energieffektivitet i svenska energiintensiva företag i tillverkningsindustrin. Programmet initierades med lag (2004:1196) om energieffektivisering i industrin då svensk lagstiftning anpassades till EU:s energiskattedirektiv.

3.2 Det föreskrivna kravet på ny industningsanläggning, villkor 24

Mark- och miljödomstolen har föreskrivit att Bolaget ska ta i drift en ny industningsanläggning, senast då produktionen överstiger 460 000 ton massa per år. Industningsanläggningen ska uppfylla den energiprestanda som framgår av Bolagets prøvotidsredovisning.

Mark- och miljödomstolen anser att Bolagets produktionskapacitet är begränsad av industningen och att en ny industringsanläggning krävs för att nå en produktion över 460 000 ton. Mark- och miljödomstolen bedömer att det inte är orimligt att föreskriva villkor om ny industringsanläggning

3.3 Det föreskrivna kravet på värmeförbrukning, villkor 25

Mark- och miljödomstolen har föreskrivit att värmeförbrukningen fr.o.m. den 1 januari 2016 ej får överstiga 17,5 GJ/ADt massa under ett kalenderår. Fr.o.m. kalenderåret efter det att produktionen per kalenderår överstigit 460 000 ton massa får värmeförbrukningen inte överstiga 15,3 GJ/ADt massa.

4 Utveckling av talan angående kravet om ny industringsanläggning, villkor 24

4.1 Mark- och miljödomstolens bedömning av Bolagets produktionskapacitet

Mark- och miljödomstolen anser att Bolagets produktionskapacitet är begränsad till 460 000 ton massa per år om inte en ny industringsanläggning införskaffas. Vid nuvarande produktmix och tekniska förutsättningar är detta ett korrekt antagande. Om Bolaget däremot skulle återgå till att producera endast pappersmassa, vilket är möjligt inom gällande tillstånd, är mark- och miljödomstolens antagande felaktigt. Redan år 2006 och 2009 producerade Bolaget ca 440 000 ton pappersmassa och efter detta har ett antal produktionshöjande åtgärder genomförts och är pågående. Det finns dessutom flertalet andra alternativ till en ny industriering som skulle möjliggöra en produktion över 460 000 ton massa per år.

4.2 Mark- och miljödomstolens bedömning av industringens rimlighet

Mark- och miljödomstolen har i sina domskäl inte angett varför kravet på en ny industriering inte är orimligt. Det förefaller således som om mark- och miljödomstolen helt och hållet grundar sin bedömning på att en ny industriering ändå behövs för att producera mer än 460 000 ton massa per år.

Mark- och miljödomstolens slutsats att det faktum att Bolaget motsätter sig en ny industriering betyder att Bolaget anser att investeringar endast ska ske på företagsekonomiska grunder delas inte av Bolaget. I prövotidsutredningen har Bolaget redovisat att en ny industriering är den mest lönsamma av de utredda åtgärderna, men också tydligt pekat på att denna åtgärd måste anses som orimlig att kräva. Bolagets bedömning grundar sig på att lönsamheten är kopplad till betydande osäkerheter, den stora kostnad som investeringen innebär, industringens genomgripande påverkan på hela verksamheten samt den ringa miljönytta som följer av investeringen. Detta utvecklas nedan under avsnitt 4.3 *Ekonomiska och miljömässiga*

förutsättningar, 4.4 Indunstningens påverkan på hela verksamheten samt 4.5 Konsekvenser av styrning av indunstningsanläggningens prestanda.

4.3 Ekonomiska och miljömässiga förutsättningar

4.3.1 Omfattningen av investering i ny indunstning

Kostnaden för en ny indunstningsanläggning uppgår till ca 600 Mkr enligt kalkyl baserad på offert på huvudutrustning. Inom Bolaget finns interna riktlinjer för vilken avkastning som en investering måste ha för att den ska kunna bli affärsmässigt aktuell. Ur ett företagsekonomiskt perspektiv måste varje investering ha en så pass bra avkastning att verksamheten har råd med nästa investering. Lågavkastande investeringar kan i vissa fall ändå vara motiverade, men de måste då övervägas särskilt noga.

Det går inte att förlita sig på att investeringen i en ny indunstning ska finansieras av att det frigörs biobränsle för avsalu eller för framtida användning inom verksamheten då lönsamhetsberäkningarna är alltför osäkra (se avsnitt 4.3.2) och det faktiska priset på bark idag är lågt.

4.3.2 Konsekvenser av osäkerheter i ekonomiska förutsättningar

Det finns en stor osäkerhet i beräkningarna av vilken lönsamhet som en investering i en ny indunstningsanläggning skulle medföra. Beräkningarna är framförallt beroende av möjligheterna till avsättning för barken som energiråvara, barkpriset och elpriset. Det kan redan nu konstateras att barkpriset nära nog halverats (från 195 kr/MWh till 100 kr/MWh) i förhållande till när den första prøvotidsredovisningen upprättades år 2012, vilket har stor betydelse för lönsamhetsberäkningen. Om en större mängd bark skulle frigöras på den lokala marknaden blir det också i sig en prissänkande faktor. Att transportera barken bort från den lokala marknaden till en marknad där efterfrågan eventuellt är högre är inte en bra lösning eftersom bark är skrymmande och fraktkostnaden äter upp en stor del av lönsamheten. Det är inte ens säkert att Bolaget får avsättning för hela den mängd bark som frigörs genom en ny indunstning. Naturvårdsverket hävdar i sitt yttrande 2015-01-29 att barkpriserna långsiktigt de 20 senaste åren varit stigande och refererar till statistik från energimyndigheten. Bilaga 1 visar att Naturvårdsverkets slutsatser är felaktiga och vidareutvecklar också resonemanget varför Naturvårdsverkets antagna pris på 140 kr/MWh för bark är orimligt.

4.3.3 Miljömässiga förutsättningar

Mark- och miljödomstolen har inte gjort någon bedömning av miljönyttan av en ny indunstning. Bolaget har tidigare redogjort för att en ny indunstningsanläggning frigör biobränsle i form av bark och värmeenergi i form av ånga, men det går inte att förutse i vilken grad barken och ångan kommer att nyttiggöras. Bolaget har idag inte någon användning för ytterligare bark och det är inte heller säkert att barken kommer att användas som biobränsle

inom andras verksamheter. Idag råder inte någon brist på biobränsle i regionen. Det är således möjligt att en utökad tillgång på biobränsle endast leder till ett lägre pris på bränslet eftersom efterfrågan på biobränsle inte ökar bara för att tillgången ökar.

Bolaget har redan idag ett ångöverskott sommartid som inte kan tillvaratas. Att då genomföra ytterligare åtgärder som ger ett ökat ångöverskott från verksamheten leder inte i sig till någon miljönytta utan ökar bara andelen friblåst ånga (se [bilaga 2](#)). Den friblåsta ångan skulle, precis som Naturvårdsverket påpekat, kunna tillvaratas genom andra för Bolaget nya processer. I ett sådant fall krävs dock *ytterligare* investeringar utöver en ny industning.

Att motivera en investering på 600 MSEK som ger ett större barköverskott som kan bli svårt att avyttra samt ökad friblåsning av ånga under en stor del av året kan inte anses som rimligt.

Det bör noteras att det inte är klarlagt att en ny industningsanläggning med säkerhet leder till en samlad miljönytta även om barken avyttras. Den minskning av kväveoxid och svavel som minskad barkeldning på anläggningen skulle medföra kan mycket väl ersättas av utsläpp från den eldning som sker i andras verksamheter där reningstekniken är sämre. Bolaget har ingen kontroll över hur barken används efter avyttring. Miljönyttan förutsätter således att barken verkligen kommer till användning i andras verksamheter och att den då ersätter fossila bränslen och att transporten dit inte är för lång. Detta ligger helt utanför Bolagets verksamhet och kontroll.

4.4 Industningens påverkan på hela verksamheten

Kravet på installation av en ny industningsanläggning innebär, till skillnad från andra väl avgränsade krav på försiktighetsåtgärder, en genomgripande förändring av en central del av den befintliga anläggningen och påverkar därigenom hela verksamheten. En så omfattande förändring får konsekvenser i flera andra avseenden än enbart energihushållning. Det får även betydelse för anläggningens framtida utformning och inriktning när det gäller frågor om sammankopplade processer, samt underhålls- och arbetsmiljöfrågor. Att även den typen av konsekvenser måste beaktas vid bedömningen av kravets rimlighet framgår av MÖD 2008:23. I nämnda avgörande slog miljööverdomstolen fast att åtgärder som får konsekvenser i flera andra avseenden än enbart energihushållning, såsom genomgripande förändringar i en central del av en befintlig anläggning, kan få konsekvenser som är svåra att överblicka för exempelvis kapacitet, produktkvalitet, underhålls- och arbetsmiljöfrågor. Liksom i miljööverdomstolens avgörande i MÖD 2008:23 är det i detta fall svårt att överblicka konsekvenserna för Bolaget av den nu aktuella investeringen.

4.5 Konsekvenser av styrning av industningsanläggningens prestanda

Mark- och miljödomstolen anger att industningsanläggningen ska uppfylla den energiprestanda som framgår av Bolagets prövotidsredovisning. I prövotidsredovisningen

används siffror från leverantörsuppgifter från 2012. Efter provotidsredovisningens avlämnande har det framkommit nya fakta och kunskaper som gör att en framtida industning inte bör utformas på samma sätt som angavs 2012 för att nå en högre energieffektivisering totalt sett. Bolaget har sedan provotidsredovisningen lämnades in bl.a. genomfört en kartläggning av sekundärvarmesystemet vilket har lett fram till flera föreslagna förändringar i processen för att öka anläggningens energieffektivitet. Dessa förändringar innebär att förutsättningarna för en ny industningsanläggning förändras. Det är t.ex. totalt sett mer energiekonomiskt att toppvärma hetvatten i industningsanläggningen än i andra delar av produktionsprocessen, något som skulle innebära en högre värmeförbrukning för industningen, men en lägre värmeförbrukning totalt sett på anläggningen. Detta är endast ett av flera exempel där nya mer energieffektiva lösningar kan stjälpas av ett krav enligt villkor 24. Att kräva att industningen ska följa den energiprestanda som framgick av provotidsredovisningen hotar därmed att suboptimera den totala energibalansen på anläggningen så att sluteffekten blir en högre energiförbrukning än om industningen kan anpassas till de förutsättningar som är gällande när/om det blir aktuellt med en nyinstallation. Bolaget vill också poängtera att tillståndet till den utökade produktionen kan tas i anspråk fram till den 31 december 2021 och det är svårt att redan nu överblicka om och hur förutsättningarna, energimässigt på anläggningen samt inom tekniken för industning, kommer att förändras fram till dess.

5 Utveckling av talan angående krav på viss värmeförbrukning, villkor 25

5.1 Konsekvens av begränsningsvärden för produktval

De nivåer för värmeförbrukning som mark- och miljödomstolen har föreskrivit får antas utgå från den referensnivå om 4100 kWh/ton massa som angavs i provotidsredovisningen. Det ska då beaktas att detta referensvärde är den totala värmeanvändningen för totalt antal producerade ton massa under ett år, alltså en mix av dissolvingmassa och pappersmassa. Då produktion av dissolvingmassa är en mer energikrävande process än produktion av pappersmassa kan fastställda begränsningsvärden för värmeförbrukning leda till att Bolaget inte kan övergå till 100 % dissolvingmassa vilket man har tillstånd till. På samma sätt skulle det vid en teoretisk övergång till 100 % pappersmassa medföra ett helt verkningslöst styrmedel. Att styra vad Bolaget, inom gällande tillstånd, ska producera för produkter kan inte vara syftet med begränsningsvärden för värmeförbrukningen.

5.2 Konsekvens av begränsningsvärden för produktion av biprodukter inom gällande tillstånd

Utvecklingen inom massaindustrin går i tydlig riktning mot att omvandla massafabriker till bioraffinaderier, vilket också uppmuntras av samhället. Bolaget har inom befintligt tillstånd redan lov att producera flertalet biprodukter såsom t.ex. metanol, tallolja, extraherat lignin m.fl. Vidareutveckling av dessa biprodukter genom olika processer medför högst troligt en ökad

värmeförbrukning utan att antalet ton producerad massa påverkas. Begränsningsvärden enligt villkor 25 där värmeförbrukningen specificeras per ton producerad massa riskerar i dessa fall att hämma utvecklingen av förnybara bränslen och produkter. Att på detta sätt försvåra utvecklingen av massafabriker till bioraffinaderier skulle vara tvärt emot vad samhället efterfrågar. För att kunna agera på en förhållandevis ny marknad med förnybara produkter från skogen krävs möjlighet att följa marknaden och genom flexibla val hitta sin nisch. Villkor 25 hotar att begränsa denna flexibilitet och försvåra en hållbar utveckling.

5.3 Konsekvens av begränsningsvärdets utformning

Bolaget får inom gällande tillstånd producera 100 % pappersmassa alternativt 100 % dissolvingmassa samt valfri produktmix däremellan. Om produktionen består av 100 % pappersmassa skulle det vara möjligt att producera mer än 460 000 ton massa även utan ny indunstning. Om produktionen under ett år skulle vara strax över 460 000 ton massa skulle därmed den strängare begränsningsnivån, enligt villkor 25, inträda året efter. Detta skulle innebära att Bolaget ej kan återgå till en produktmix med högre andel dissolvingmassa eftersom denna har en högre specifik värmeförbrukning, även om Bolaget producerar mindre än 460 000 ton. För att Bolaget inte ska riskera sin handlingsfrihet, skulle ett villkor i likhet med det som mark- och miljödomstolen har föreskrivit kunna leda till att Bolaget, vid ett år med bra produktion, måste stoppa sin produktion vid slutet av året för att inte riskera att överskrida 460 000 ton. Begränsningsvärden av denna typ riskerar således att få påtagliga negativa effekter på Bolagets flexibilitet och anpassningsförmåga till marknaden.

Domstolen konstaterar i den nu överklagande domen att de föreslagna begränsningsvärdena för värmeförbrukning avser nuvarande tillstånd och att nya produkter fordrar en ny tillståndsprövning. Bolaget har ovan redogjort för att nuvarande tillstånd medger produktion av flertalet biprodukter. Möjligheten att vara flexibel ryms således redan idag inom tillståndet. Ett villkor som sätter ett visst värde på värmeförbrukningen passar inte Bolagets verksamhet och är inte heller en lämplig styrning av verksamheten. Bolaget ställer sig också frågande till huruvida det ens är möjligt att begränsa verksamheten på det sätt som villkor 25 faktiskt gör med tanke på hur Bolagets gällande tillstånd är utformat. Det måste vara upp till Bolaget att avgöra vilka produkter som ska produceras inom gällande tillstånd. För att ett villkor avseende värmeförbrukning ska passa verksamheten måste värdet på värmeförbrukningen vara mycket högre än det mark- och miljödomstolen föreskriver. Ett sådant högre värmeförbrukningsvillkor skulle dock inte få någon effekt med avseende på energieffektivisering.

Till följd av ovan förda resonemang anser Bolaget att ett villkor i likhet med det Bolaget yrkar på ett bättre sätt främjar en hållbar utveckling med ständiga energieffektiviseringar. Ett sådant villkor tar dessutom hänsyn till den verksamhet som Bolaget faktiskt redan idag har tillstånd för att bedriva.

6 Sammanfattning av Bolagets uppfattning om mark- och miljödomstolens dom

Det är oklart för Bolaget vad mark- och miljödomstolens dom syftar till att åstadkomma då domen saknar motivering till varför domstolen anser att en ny indunstning inte är orimlig trots osäker miljönytta och stor kostnad. Om syftet är en ökad användning av bioenergi i samhället, anser Bolaget att det krävs andra styrmedel än att genom tillståndsprövning ställa krav på ökat utbud av biobränsle. En styrning mot ökad biobränsleanvändning sker inte i första hand genom att öka utbudet då det idag inte råder brist på biobränsle, utan genom att exempelvis fördyra användningen av fossila bränslen med höjda skatter och avgifter, att uppmuntra användningen av biobränslen eller gynna anläggandet av verksamheter som nyttjar sådant bränsle. En annan tänkbar åtgärd är att ställa krav på verksamheternas energianvändning, vilket skulle leda till ökad efterfrågan på biobränsle.

Ett viktigt samhällsmål är att skapa gynnsamma förutsättningar för företag och fler arbetstillfällen. Ett krav på investeringar för att spara bark måste balanseras mot vad som är ekonomiskt rimligt med tanke på effekt och resultat. Den pappers- och dissolvingmassa som produceras i Mörrum säljs på en internationell marknad med internationell konkurrens. Råvaran kommer från skogsägare i södra Sverige vars skogsbruk i stor utsträckning är certifierat enligt FSC och/eller PEFC. Den dissolvingmassa som produceras i Mörrum kan ersätta bomull som odlas med stor miljöpåverkan i utvecklingsländer samt textilier baserade på fossil råvara. Pappersmassan används för produktion av flertalet förnybara produkter. Att behålla och utveckla denna produktion i Sverige borde vara ett ytterst prioriterat samhällsintresse och måste anses ligga i begreppet hållbar utveckling enligt 1 kap. 1 § miljöbalken.

Bolaget har vid sin anläggning i Mörrum jobbat aktivt med frågor som berör miljö och energi utan lagkrav och krav i tillstånd. Certifiering enligt ISO 50001 och 14001 samt fastställda miljö- och energimål har lett till att Bolaget idag är nettoleverantör av grön el, huvudleverantör av fjärrvärme till det lokala energibolaget KEAB, leverantör av tallolja för vidareförädling till biodiesel samt en stor lokal leverantör av biobränsle i form av bark. Bolagets anläggning i Mörrum uppfyller redan samtliga tekniska rekommendationer som ställs enligt BAT inom massaindustrins BREF. Som framgår av BREF-dokumentet är inte heller BAT-slutsatserna för energiförbrukning och energieffektivitet formulerat som värden utan i form av teknik. Skälet härtill torde vara att det inte har ansetts lämpligt att reglera just energianvändningen på så sätt att ett visst värde ska innehållas. På samma sätt som Bolaget valde en energieffektiv lösning vid installation av nya tvättpressar på Linje 2 utan att detta var föreskrivet som villkor, kommer Bolaget även framgent jobba med en kontinuerlig energieffektivisering av sin process. Att införa villkor 24 och 25 hotar att försvåra detta arbetssätt.

7 Skäl för prövningstillstånd

7.1 Ändringsdispens

Det finns med hänsyn till MÖD 2008:23 anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till varför prövningstillstånd ska meddelas.

Mark- och miljödomstolen grundar dessutom sin dom på ett felaktigt antagande om att en ny industnning ändå krävs för att höja produktionen över 460 000 ton massa per år.

Domstolen anger även att industningsanläggningen ska uppfylla den energiprestanda som framgår av Bolagets prøvotidsredovisning, vilken utgått från leverantörsuppgifter från 2012 som sedermera har behövt justeras.

7.2 Granskningsdispens

Bolaget anser vidare att det inte utan en ny prövning går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till.

Mark- och miljödomstolens dom framstår dessutom som ofullständig eftersom den inte över huvud taget innefattar någon analys av 2 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken och dess tillämpning.

Det framstår som klart otillfredsställande att domstolen inte har övervägt vilka olika aspekter som bör beaktas vid avvägningen mellan nyttan av föreskrivna åtgärder och kostnaderna för dessa och därmed har inte frågorna analyserats i dess helhet.

7.3 Prejudikatdispens

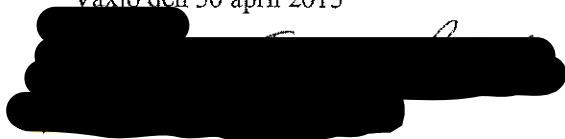
Frågan rör en mycket stor investering för att åstadkomma en resurshushållning där miljönyttan inte uppnås i själva verksamheten utan genom att bark frigörs för avsalu och där det inte heller är klarlagt att det verkligen uppkommer en nytta. Det finns ett prejudikatsintresse att domstolen klargör vilken närmare innebörd som 2 kap. 5 § miljöbalken har i detta avseende.

I lagmotiven (prop. 1997/98:45 del 1 s. 223) konstateras att det är ”ovanligt svårt att göra de bedömningar som föranleds av tillämpningen av hushållningsprincipen eller kretsloppsprincipen i förhållande till övriga miljöregler.” Regeln ska ändå tillämpas, såsom påpekas i förarbetena, men det finns utifrån vad som anges i förarbetena till bestämmelsen ett prejudikatsintresse att pröva bestämmelsens närmare innehåll och tillämpning vid prövning av enskilda verksamheter.

Domstolen har dessutom över huvud taget inte fört något resonemang om vad som är rimligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Detta förefaller inte stämma överens med tidigare praxis (jfr. MÖD 2008:23). Det finns utifrån detta ett prejudikatsintresse att ytterligare klargöra hur bedömningen enligt 2 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken bör ske, samt hur långt som det ska

föreskrivas villkor som mer allmänt syftar till att åstadkomma miljövinster utanför Bolagets rättsliga och faktiska rådighet.

Växiö den 30 april 2015

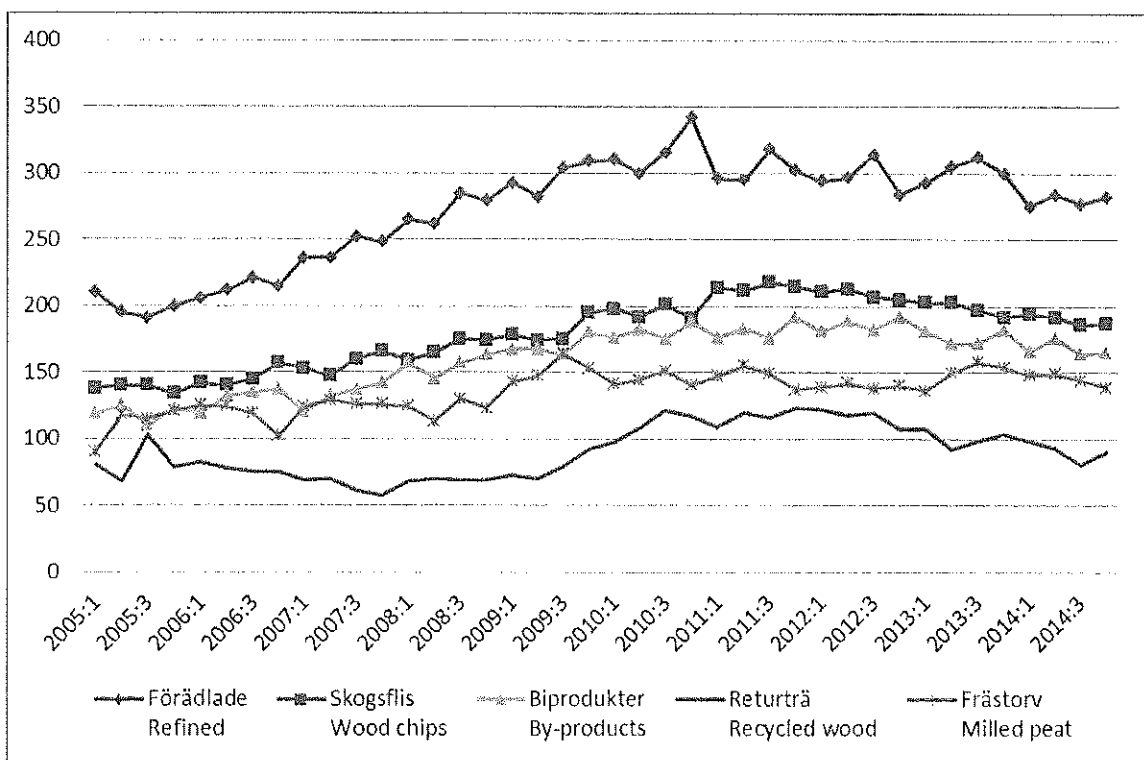
A large black rectangular redaction covers the signature area, obscuring the name and any handwritten notes or dates.

Företagsjurist

Bilaga 1

Barkpriset

Naturvårdsverket har i sitt yttrande 2015-01-29 påpekat att den långsiktiga trenden för priset på barkbränsle de senaste 20 åren varit stigande. Trenderna i figur 1 från energimyndighetens statistik över bränslepriser¹ visar dock tydligt att det sedan 2011-2012 varit ett trendbrott där trenden viker nedåt (grön linje som anger biprodukter innefattar barkbränslen). Det ska då beaktas att detta är medelpriser för hela Sverige och således inte kan anses spegla den regionala situation som råder vid Bolagets anläggning i Mörrum, men att marknaden är mättad går ändå att ana via dessa kurvor. Priserna visar priset fritt hos kund, således måste fraktkostnaden dras ifrån för att spegla säljarens intäkt. Detta har Naturvårdsverket tagit i beaktande genom att sätta ett medelavstånd för fraktkostnad på 6 mil. Inom 6 mils radie från Bolagets anläggning i Mörrum finns endast ett fåtal samhällen utöver dem som Bolaget redan förser med energi i form av fjärrvärme. Den barkmängd som beräknas tillkomma vid en eventuell nybyggnation av industrianläggning skulle komma att behöva fraktas långt längre än så. Till Mälardalen är avståndet ca 50 mil och till Öresundsregionen ca 15 mil. Antaget att Bolaget skulle få avsättning för sin bark jämt fördelat mellan dessa geografiska områden innebär ett medelavstånd på ca 30 mil. Intäkten i dessa fall hamnar då högst troligen en bit under 100 kr/MWh och alltså långt under de 140 kr/MWh som Naturvårdsverket föreslår. Detta är endast ett exempel för att visa på orimligheten i Naturvårdsverkets antagande.

Figur 1: Bränslepris i kr/MWh där grön linje för biprodukter speglar medelpriset på svenska marknaden för barkbränsle.

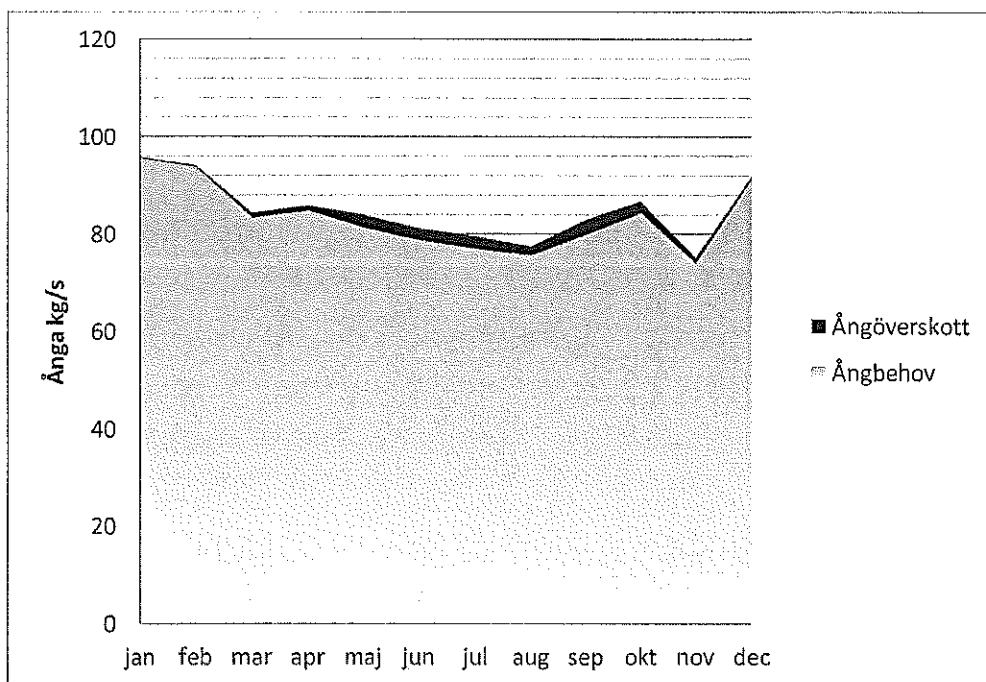
¹ Trädbränsle och torvpriser nr 1/2015 figur 2.
<https://www.energimyndigheten.se/Statistik/Energipriser1>

Det faktiska priset som Bolaget fått (fritt säljare) vid försäljning av bark under slutet av 2014/ början av 2015 ligger på ca 100 kr/MWh. Således långt under det pris som användes vid lönsamhetsberäkningen av en ny industrianläggning 2012 då 195 kr/MWh användes. Alldeles i närtid har Bolaget fått sälja en del av sitt lagrade fasta biobränsle från anläggningen i Mörrum till ett pris av ca 30 kr/MWh p.g.a. platsbrist på anläggningen. Detta visar med all önskvärd tydlighet att marknaden redan idag är mättad och att ett ökat framtida barköverskott kommer vara kopplat till svårigheter då det gäller att få en avsättning på marknaden.

Bilaga 2

Ångöverskott som resultat av ny industningsanläggning

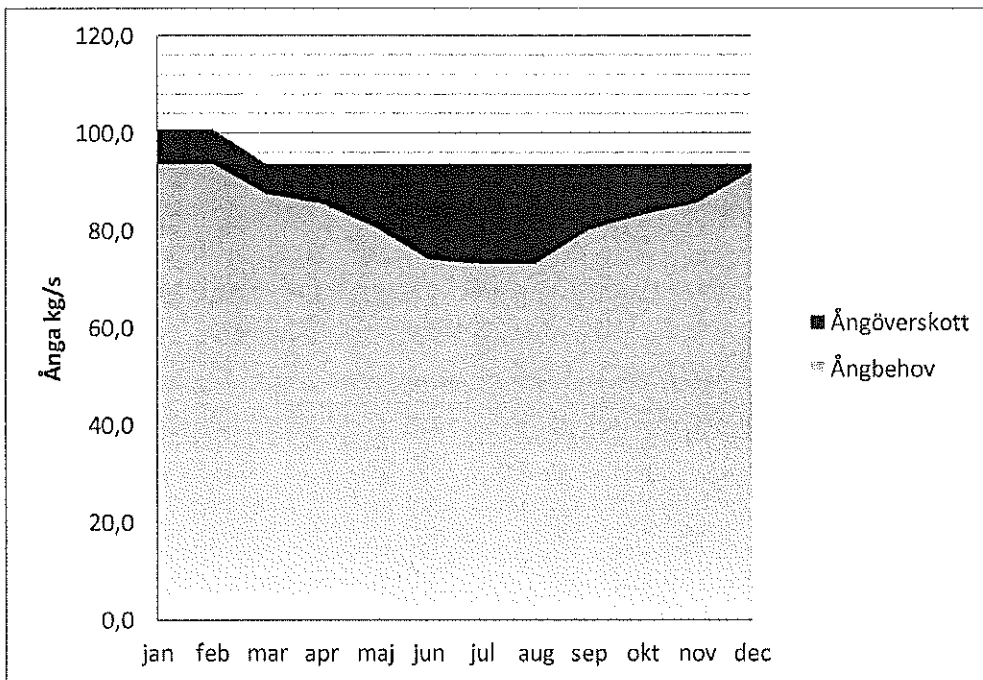
I nuläget ser anläggningens ångbehov och överskott ut enligt figur 1 nedan. Under vintern krävs ångproduktion av både sodapannan och ångpannan för att klara fabriken behov. Under vår och höst krävs också båda pannornas medverkan för att tillgodose fabriken behov. Dock kan barkpannan vid minlast inte producera mindre än 7 kg ånga per sekund vilket medför att mycket av den ånga som ångpannan producerar under höst och vår friblåses eftersom produktionen är högre än behovet. Man kan sammanfatta det som att sodapannan inte kan täcka hela behovet vilket kräver drift på barkpannan som trots minlast producerar för mycket ånga. Under sommarmånaderna finns inget behov av ångpannan och den kan stängas av. Dock måste sodapannan gå för att säkerställa regenerering av kokkemikalier till processen, därmed produceras även under sommartid mer ånga än behovet och leder därmed till friblåsning. Den mörkblåa ytan i figur 1 nedan visar medel för den mängd ånga som friblåstes under åren 2012-2015, då fabriken haft produktion av både pappers- och dissolvingmassa. De låga värdena under november beror på att anläggningen ofta har underhållsstopp under november månad.

Figur1: Medeltal för ångbehov och ångproduktion, värden från verklig produktion under jan 2012- april 2015.

I en teoretisk framtid med en produktion på 460 000 ton massa per år, med samma produktionsmix som i dagens läge mellan pappersmassa och dissolvingmassa, medför en ny industning värmebesparingar som har specificerats till 490 kWh/adt i prövotidsredovisningen. Värmebesparingarna skulle enligt beräkningar medföra att ångpannan behövs endast under jan och feb och då endast på minlast med ett resulterande ångöverskott. Under resterande del av året skulle sodapannan enskilt kunna tillgodose processen med erforderlig mängd ånga, men eftersom produktionen ökas kommer sodapannan behöva gå på högre last för att hinna regenerera den

mängd kokkemikalier som behövs. Detta innebär mer producerad ånga än behovet vilket leder till friblåsning under hela produktionsåret. Detta är en teoretisk uppskattning och troligtvis skulle man genom god produktionsplanering under empiriska förhållanden kunna undvika friblåsning under övergångsperioden januari-februari genom att undvika uppstart av ångpannan. Dock visar figur 2 nedan tydligt att en ny indunstning skulle leda till en avsevärd mängd ånga som utan ytterligare investeringar måste friblåsas. Att sätta villkor på en mycket stor investering som, om den genomförs, kräver ytterligare stora investeringar för att bli lönsam och miljönyttig anser Bolaget vara orimligt.

Figur 2: Beräknat ångbehov och ångöverskott vid antagen produktion på 460 000 ton massa och energiprestanda på indunstning enligt prøvotidsredovisning.